

Юй Хуа 余华 народився 3 квітня 1960 року в Ханчжоу, провінція Чжецзян.

Будучи сином дантиста, він мав унаслідувати роботу батька. Після закінчення середньої школи, під час культурної революції, він-таки пропрацював дантистом протягом п'яти років з 18- до 23-річного віку, „витрачаючи свою прекрасну молодість на огляд відкритих ротів”. Але розчарований і збентежений суворістю професії і нездатний подавити бажання творити, поступово Юй Хуа зрозумів, що ця робота йому набридла. Для того щоб втекти від роботи дантиста, у 1983 році він почав писати оповідання, які пропонував різноманітним літературним журналам. З того часу він опублікував три романи, шість збірок розповідей і три збірки есе.

Головною темою творів Юй Хуа є те, що він зрозумів, що китайський народ може пережити будь-які труднощі, які випали йому на долю, китайський характер залишається незламним після будь-яких змін. Він вважає, що яка б доля не випала китайцям, вони зможуть все подолати.

Свою першу книгу „Покидаючи рідний дім у 18 років” („*Shibasui chumen yuanxing*”) Юй Хуа опублікував у 1984 році.

Юй Хуа довгий час сприймався як один з найбільш відомих китайських новелістів; нещодавно його романи „Жити” (*Huo zhe*) та „Хроніки продавця крові” (*Xu Sanguan mai xue ji*) було названо двома з десяти найважливіших китайських романів десятиріччя.

На роман Юй Хуа „Жити” (*Huo zhe*), опублікований у 1994 році, режисером Чжан Імоу було відзнято фільм. Фільм негайно зробив роман бестселером, а Юй Хуа прокинувся знаменитим. У 1998 році цей роман отримав престижну італійську нагороду „Супер Гринцане Кавур” (*Grinzane Cavour Award*).

Інші твори: „Класична любов” (*Gudian aiqing*)

„Кров та мейхуа” (*Xianxie meihua*)

„Записки продавця крові” (*Xu Sanguan mai xue ji*)

Зараз Юй Хуа працює над новим романом, що простежує історію Китаю. Одночасно він пише ще й коротший роман - про два різні Китаї: у перші 20 років після культурної революції та в останні 20 років.

Хроніки продавця крові ('许三观卖血记')

Глава I

Сюй Саньгуань працює в місті на шовкоткацькій фабриці постачальником коконів. Цього дня, повернувшись до села, він навідав свого діда. Постарівши, його дід став погано бачити; не розгледівши обличчя Сюй Саньгуаня, що стояв у дверях, він попрохав його підійти ближче; роздививши спитав:

- Сину мій, де ж твоє обличчя?

Сюй Саньгуань відповів:

- Діду, я не син твій, я твій онук, а обличчя моє тутоньки...

Сюй Саньгуань підняв дідову руку і доторкнувся нею до свого обличчя, потім відпустив її. Долоня в діда була як наждаковий папір у нього на фабриці.

Дід спитав:

- Чому ж твій батько не приходить відвідати мене?

- Мій батько давно помер!

Дід кивнув головою, і з його губ потекла слина – одразу рот його скривився, він пару разів вдихнув у себе повітря – і слина одразу майже зникла. Дід промовив:

- Сину мій, а чи кісточки твої та тіло міцні?

- Міцні, - відповів Сюй Саньгуань. – Діду, я не твій син...

- Сину, - знову сказав дід, - а ти теж часто продаєш кров?

- Ні, - похитав головою Сюй Саньгуань. – Я ніколи не продавав кров.

- Сину, - сказав дід, - ти не продавав кров, а ще й кажеш, що тіло та кості в тебе міцні? Обманюєш ти мене, синку.

- Діду, ну що ти таке кажеш? Я нічого не розумію. Діду, ти що – з глузду з'їхав? – дід похитав головою, і Сюй Саньгуань промовив: - Діду, я не син твій, я твій онук.

- Сину... – сказав дід. – Твій батько не захотів мене слухати. Сподобалась йому якась квітка в місті.

- Золота Квітка – Цзінь Хуа – це моя мати.

- Прийшов до мене твій батько й каже: досяг він уже віку, хоче поїхати до міста й одружитись із якоюсь там Квіткою. А я йому й кажу: два твої старші брати ще не одружені. Нема в нашій місцині такого звичаю, щоб молодші приводили дружин у дім раніше за старших.

* * *

Сидячи на даху дядькового дому, Сюй Саньгуань підвів очі та подивився навколо себе: далеко-далеко піднімалось небо від землі, все вище й вище воно ставало яскраво-червоного кольору, відбиваючи світло від полів, фарбуючи посіви в червоний колір помідорів, і всі, хто пересікав ріку чи йшов дорогою, дерева, халупи з солом'яними дахами та ставки, спотворені димом із вогнищ домівок, - все те було червоним.

У цей час дядько Сюй Саньгуаня внизу поливав свою бахчу добривами. Підійшли дві жінки: одна вже літня, друга – зовсім молода. Дядько звернувся до них:

- Гуй Хуа чимдалі все більше схожа на матір.

Дівчина засміялась, а старша жінка, побачивши Сюй Саньгуаня на даху, запитала:

- На даху твого дому сидить якась людина? Хто то?
- То син мого третього брата, - відповів дядько.

Троє людей, що стояли внизу, разом підвели голови та подивились на Сюй Саньгуаня. Він, загоголавши, став так дивитись на дівчину на ім'я Гуй Хуа, що вона опустила голову. Літня жінка відзначила:

- Виріс – точнісінька копія свого батька.
- Гуй Хуа наступного місяця виходить заміж? – запитав дядько.
- Не вийде Гуй Хуа наступного місяця заміж. Ми розірвали заручення, - похитала головою жінка.
- Розірвали заручення? – дядько опустив гнойовий черпак.

Жінка стишила голос:

- У того чоловіка погіршилось здоров'я: він може з'їсти лише одну чашку рису, тоді як наша Гуй Хуа – цілих дві...

Дядько Сюй Саньгуаня теж стишив голос:

- А як у нього погіршилось здоров'я?

- Не знаю я, як воно погіршилось... – сказала жінка. – Спочатку я почула, що люди кажуть, нібито він вже майже рік не їздив до міської лікарні продавати кров. Серце моє одразу ж забило тривогу. Думала-думала, чи справді в нього проблеми зі здоров'ям, потім попрохала людей запросити його до нас у гості на обід. А сама дивлюсь, скільки він з'їсть: як з'їсть дві великі чашки – можна буде трохи заспокоїтись, з'їсть три великих чашки – тоді Гуй Хуа – саме для нього... Тільки-но він упорався з першою чашкою, я вже хочу накласти добавки, а він каже, що наївся, не має апетиту – і пішов... Такий дебелий чоловік – а не має апетиту – звісно, здоров'я погане...

Вислухавши, дядько Сюй Саньгуаня трохи підвів голову та звернувся до дівчини:

- Поважай свою матір.
- Я завжди її поважаю.

Обидві жінки підвели голови і подивились на Сюй Саньгуаня, що сидів на покрівлі. Сюй Саньгуань знову з реготом подивився на молоду дівчину, а жінка знову сказала:

- Виріс – точнісінька копія свого батька.

Потім жінки почали ходити сюди-туди, сідниці в обох були дуже великі і Сюй Саньгуаневі, що дивився згори вниз, межа, де закінчуються сідниці і починаються стегна, здавалась непомітною. Коли вони пройшли мимо, він подивився на дядька, який ще здобрював бахчу. До того часу вже стемніло, контури дядькового тіла теж стали розпливчастими. Він спитав:

- Дядьку, тобі ще довго?
- Ні вже, - відповів дядько.
- Дядьку, я дечого не розумію і хочу в тебе спитати, - сказав Сюй Саньгуань.
- То питай, - відповів дядько.

- Чи правда, що в людини, яка не продає свою кров, організм неміцний?

- Так, - відповів дядько. – Ти чув, що казала щойно мати Гуй Хуа? У цій місцині чоловік, що не продає своєї крові, не може одружитися з жінкою...

- Це за яким законом?

- За яким законом – того я не знаю. Здорові тілом люди йдуть і продають свою кров. За одну здачу крові отримуєш тридцять п'ять юанів, півроку будеш на землі довбатись – тільки-тільки стільки заробиш. Кров у цих людей – як вода в колодязі: не черпаєш – більше її в колодязі не стане, а черпаєш кожнісінького дня – її не поменшає...

- Дядьку, із твоїх слів виходить, що кров – то як дійна корова?
- Це ще треба подивитись, чи міцне в тебе здоров'я, бо якщо здоров'я не міцне, можна так і життя загубити. Коли йдеш продавати кров, спочатку тебе мають оглянути в лікарні; спочатку беруть першу дозу крові і перевіряють, чи міцний у тебе організм, і тільки якщо міцний, - дозволяють кров продавати...

- Дядьку, а чи в мене організм достатньо міцний, щоб продавати кров?

Дядько Сюй Саньгуаня підвів голову та подивився на племінника, що сидів на даху. Син його старшого брата сидів там із оголеними руками й хихикав. М'яса на руках Сюй Саньгуаня було-таки немало, і його дядько сказав:

- Організм у тебе достатньо міцний, щоб торгувати кров'ю.

Сюй Саньгуань зареготав на даху, потім, щось задумавши, опустив голову і спитав дядька:

- Дядьку, я хочу ще щось спитати.

- Що спитати?

- Ти кажеш, у лікарні під час огляду треба здати одну дозу крові?

- Та так.

- А чи дають гроші за цю дозу?

- Не дають, - відповів дядько. – Ця доза відходить лікарні безкоштовно.

* * *

Вони йшли дорогою – компанія з трьох чоловіків: найстаршому було за тридцять, наймолодшому – лише дев'ятнадцять років, за віком Сюй Саньгуань був як раз посередині та йшов саме між ними. Сюй Саньгуань звернувся до них:

- За плечима ви несете кавуни, а у ваших торбах лежать ще й чашки; невже після того, як ви продасте кров, вам ще потрібно буде продавати на вулиці й кавуни? Один, два, три, чотири... лише шість кавунів, чому було не взяти сто-двісті цзінів? А навіщо вам чашка? Чи те для того, щоб люди, які купують кавуни, кидали у неї гроші? Чому ви не несете з собою хліба? Що ж ви будете їсти опівдні?..

- Скільки продаємо кров – ніколи не брали з собою хліб, - відповів дев'ятнадцятирічний Гень Лун, - здавши кров, ми йдемо до їдальні, з'їдаємо по тарілці смаженої свинячої печінки та випиваємо по дві склянки вина...

Тридцятирічний чоловік, якого звали А Фан, промовив:

- Свиняча печінка допомагає від малокров'я, а вино змушує кров бігати швидше.

Сюй Саньгуаня запитав:

- Ви кажете, за один раз можна здати чотириста мілілітрів крові, а все ж таки чотириста мілілітрів – це скільки?

А Фан дістав із торби чашку:

- Бачиш цю чашку?

- Бачу.

- За один раз можна здати дві такі чашки.

- Дві чашки? - Сюй Саньгуань втягнув повітря. – Кажуть, щоб утворилось кілька крапель крові, потрібно з'їсти чашку рису. Скільки ж їх потрібно, щоб набралось дві чашки крові?

А Фан із Гень Луном послушали та розреготались. А Фан мовив:

- Від одного лише рису немає ніякої користі, треба їсти смажену свинячу печінку, а запивати – вином.

- Сюй Саньгуаню, - сказав Гень Лун, - ти ж тільки-но казав, що кавунів ми несемо замало? Так от, кавуни ми сьогодні не продаємо, ці кавуни потрібно доставити...

- Доставити начальнику відділку переливання крові Лі, - підхопив А Фан.

- А хто такий начальник відділку переливання крові Лі? – запитав Сюй Саньгуань.

Вони підійшли до дерев'яного мосту, під мостом протікала річка; річка убігала вдалину, становлячись то ширше, то вужче. Зелена травичка росла з річкової води; видершись схилом, що спускався до річки, можна було потрапити до рисового поля. А Фан зупинився і звернувся до Гень Луна:

- Гень Луне, варто б води випити!

Гень Лун опустив торбу з кавунами і вигукнув:

- То давай вип'ємо води!

Вони обидва дістали з торб свої чашки і спустились схилом до річки; Сюй Саньгуань пішов на міст та, спершись на поруччя, спостерігав, як вони простягнули чашки до води, поводили сюди-туди водною поверхнею, щоб усунути кілька травинок та інших речей, які плавали на воді, потім вони почали пити з булькотом; коли вони обидва вже випили по чотири-п'ять чашок, Сюй Саньгуань запитав згори:

- Ви, напевне, зранку з'їли багато солоного?

А Фан знизу відповів:

- Нічого ми зранку не їли, лише випили кілька чашок води, от і зараз вип'ємо кілька чашок, а прийдемо в місто – ще вип'ємо кілька; треба пити, поки не роздується і не заболить живіт і не заніють зуби...Коли людина вип'є цієї води, у неї становиться більше крові, вода ж може слугувати основою для крові...

- А коли ця вода формує кров, хіба кров у людини не стає рідкою?

- Рідкою – так рідкою, але її стає в людині більше.

- Тепер я знаю, для чого ви носите чашку в торбі, - говорячи, Сюй Саньгуань теж спустився схилом до річки. - Хто з вас позичить мені чашку? Я теж вип'ю кілька чашок води.

Гень Лун простягнув йому свою чашку:

- Я позичу тобі свою.

Сюй Саньгуань узяв чашку Гень Луна, підійшов до води й нахилився. А Фан подивився і сказав:

- Та вода, що на поверхні, брудна; та, що на дні, - теж брудна. А ти пий ту, що посередині.

Напившись водою з річки, вони пішли дорогою далі; тепер А Фан із Гень Луном несли кавуни разом, а Сюй Саньгуань йшов поруч; слухаючи, як поскрипують їхні торби, він запитав на ходу:

- Ви ж несли кавуни весь шлях, давайте я тепер понесу замість вас?

- Підміни А Фана, - відповів Гень Лун.

- Мені не важко нести ці кілька кавунів; коли я йду до міста продавати кавуни, я кожного разу несу біля двохсот цзінів, - відповів А Фан.

Сюй Саньгуань запитав у них:

- Ви нещодавно говорили про начальника відділку переливання крові Лі, а хто такий він такий?

- Начальник відділку переливання крові Лі, - відповів Гень Лун, - це лисий чоловік у лікарні, що завідує нашою торгівлею кров'ю. Незабаром ти сам зможеш його побачити на власні очі.

А Фан підхопив:

- Це як у нас на селі є староста: сільський староста завідує людьми, а начальник Лі – це староста, що завідує нашою кров'ю, вирішує, кому можна здавати кров, а кому не можна, коротше кажучи, він сам усім керує.

- Тому ви й назвали його Лі Сюетоу - начальник відділку переливання крові Лі, - сказав Сюй Саньгуань вислухавши.

А Фан мовив:

- Іноді так трапляється, що людей, які здають кров забагато, а тих, кому кров потрібна, у лікарні замало; отоді й дивись, хто в повсякденному житті в близьких дружніх стосунках із начальником Лі: хто в дружніх стосунках – той і продає кров...

- Що значить бути в дружніх стосунках? – почав пояснювати А Фан. – Якщо говорити словами начальника Лі, то це значить наступне: «Коли не можна продавати кров – згадай про мене, у повсякденному житті – теж думай про мене.» А що називається думкою про нього в повсякденному житті?

А Фан вказав на кавуні, які ніс:

- Ось що значить думати про нього в повсякденному житті.

- Є ще один спосіб «повсякчас думати про нього», - сказав Гень Лун. – Це коли яка-небудь вродлива дівчина «думає про нього».

Вони обидва зареготали, а А Фан звернувся до Сюй Саньгуаня:

- Ті «дружні стосунки» між жінкою та начальником Лі – то дружні стосунки під ковдрою; якщо вона йде здавати кров, усі мають пропустити її та зачекати, а якщо хто-небудь образить її, то нехай навіть його кров буде кров'ю святого, начальник Лі нізащо його не прийме.

Розмовляючи, вони дійшли до міста; увійшовши до міста, Сюй Саньгуань пішов попереду: він міська людина, знає міські дороги, він їх доведе. Вони сказали, що потрібно знайти місце, де б випити ще води. Сюй Саньгуань промовив:

- У місті вже не можна пити воду з ріки, вода в цьому місті брудна; я відведу вас туди, де можна попити джерельної води.

Вони обидва послідували за Сюй Саньгуанем. Сюй Саньгуань привів їх до провулка, повернув туди, повернув сюди і каже:

- Мені скоро буде не до снаги втерпіти, спочатку треба знайти місце помочитися.

- Не можна мочитися, - відповів Гень Лун, - якщо помочишся, то дарма ти випив ті кілька чашок води, і крові одразу ж теж менше стане.

А Фан звернувся до Сюй Саньгуаня:

- Ми ж випили на добрих кілька чашок більше за тебе, а потерпіти ще можемо.

Потім до Гень Луна:

- Сечовий міхур у нього замалий.

Відчувши біль у животі, що роздувся, Сюй Саньгуань скривився і з кожним кроком уповільнював ходу. Він запитав у них:

- Чи можна загубити життя?

- Чиє життя?

- Та моє ж, – відповів Сюй Саньгуань. – Чи може мій міхур розірватись?

- У тебе зуби ниють? – запитав А Фан.

- Зуби? Дай-но я перевірю язиком... Та начебто поки що не ниють...

- Тоді нічого страшного, - відповів А Фан. – Якщо тільки зуби не ниють, січовий

міхур не розірветься.

Сюй Саньгуань привів їх до колодязя недалеко від лікарні. Колодязь той стояв під великим деревом і зусібіч заріс мохом; біля колодязя стояло дерев'яне відро; прядив'яна мотузка, прив'язана до ручки, лежала купою поруч, на перший погляд, досить акуратно; мотузка лежала на ручці та звисала в саме відро. Вони спустили дерев'яне відро в колодязь, і воно вдарилося о поверхню води зі звуком, наче хтось лягнув людину по обличчю. Коли вони витягли відро з водою, А Фан із Гень Луном випили по дві чашки, потім вони запропонували чашку й Сюй Саньгуаневі і той, узявши А Фанову, випив і собі чашку води. А Фан із Гень Луном почали вимагати, щоб він випив ще одну, та Сюй Саньгуань, зачерпнувши води і зробивши два ковтка, вилив її назад у відро. Він сказав:

- У мене сечовий міхур замалий, не можу більше випити.

До того часу, коли вони втрюх прийшли до станції переливання крові в лікарні, обличчя в них почервоніли від натуги; вони якнайобережніше робили кожний крок, як жінка на останньому місяці вагітності; А Фан із Гень Луном несли ще й кавуни, тому йшли чимдалі повільніше; вони натягли мотузки від двох мішків, напруживши руки із усіх сил, щоб не давати торбам із кавунами розгойдуватись. Але лікарняний коридор був занадто вузький і час від часу мимо проходили люди, штовхаючи їхні торби; торба хитнеться – а вода, що роздула шлунки А Фана та Гень Луна, починає гойдатися разом із ними, змушуючи їх двох кривити роти від болю; тільки постоявши, не сміючи ворухнутись, та дочекавшись, поки торби припинять так розгойдуватись, вони могли потихеньку продовжувати шлях. Начальник відділку переливання крові Лі сидів за столом, обидві ноги його спирались на висунутий ящик столу; матня на брюках була розстібнута, бо всі гудзики було відірвано, із-під них виглядала строката спідня білизна. Коли вони ввійшли, у кабінеті був лише начальник Лі, і Сюй Саньгуань подумав: це і є начальник Лі? А чи цей начальник Лі не є той самий лисий Лі, що частенько заходить до них на фабрику прикупити лялечок шовкопряда?

Начальник Лі, побачивши, що А Фан і Гень Лун прийшли з кавунами, поставив ноги на місце і, посміхаючись, сказав:

- О, це ви, ви прийшли!

Потім, побачивши Сюй Саньгуаня, Лі звернувся до А Фана, показуючи на того:

- Цього чолов'ягу я, здається, уже десь бачив.

- Він із цього міста, - відповів А Фан.

- Мабуть, тому, - сказав Лі.

- Ви часто приходите до нас на фабрику купити лялечок шовкопряда.

- Ти з шовкоткацької фабрики? – спитав Лі.

- Так.

- От, чорт! – сказав Лі. – Недивно, що я тебе вже бачив, ти теж прийшов продавати кров?

А Фан мовив:

- Ми принесли вам кавунів, ці кавуни зірвано лише цього ранку.

Не встаючи зі стільця, Лі підвів трохи свій зад, подивився на кавуни та, посміхаючись, сказав:

- Вони всі такі великі, покладіть-но їх у куток кімнати.

А Фан із Гень Луном нахилились, дістаючи кавуни з торби, щоб за наказом Лі покласти їх у кут, але зігнувшись кілька разів уже не могли розігнутись, обидва почервоніли як раки, перехопило дихання. Начальник Лі, побачивши, що їм не до сміху,

запитав:

- Скільки ж ви води випили?
- Три чашки, - відповів А Фан.

Гень Лун докинув:

- Він випив три чашки, а я – чотири.
- Брехня це, - сказав Лі, витріщивши очі. – Не знаю я, які вже в вас сечові міхури.

Чорт, та ваші ж сечові міхури розперло, як матку вагітної жінки, там щонайменше десять чашок!

А Фан із Гень Луном зареготали, Лі, побачивши, що вони сміються, махнув руками та й сказав:

- Гаразд уже, у вас двох є совість, ви мене постійно пам'ятаєте, цього разу дозволю я вам здати кров, але якщо й наступного разу так буде – зась!

Говорячи, Лі почав придивлятись до Сюй Саньгуаня, потім сказав:

- Підійди-но.

Сюй Саньгуань підійшов до начальника Лі, а той знову сказав:

- Ану, нахили трохи довбешку.

Сюй Саньгуань нахилив голову, а Лі, простягнувши руку, розкрив йому повіки.

- Дай-но я подивлюсь на твої очі, чи є в них ознаки жовтухи чи гепатиту... нема, а тепер висунь-но язика, дай-но подивитись на твій шлунково-кишковий тракт... шлунково-кишковий тракт теж непоганий; ну то добре, можна тобі продавати кров; слухай, згідно правил перша доза крові йде на перевірку тебе на хвороби, я ж сьогодні на очах в А Фана та Гень Луна оглянув тебе, тож не потрібно тобі здавати цю першу дозу... До того ж, ми сьогодні тільки познайомились – нехай це буде моїм подарунком на честь знайомства...

Поздававши кров, вони втрьох пішли нетвердим кроком до лікарняного туалету, кривлячи губи. Сюй Саньгуань слідував за ними, ніхто з них трьох не смів заговорити; похиливши голови, вони дивились на підлогу; здавалось, що від найменшого зусилля в них порозриває животи.

Вони втрьох вишикувались рядком перед пісуарами в лікарняному туалеті; коли вони стали мочитися, один за одним різко занили корені зубів, а потім почали вистукувати зуби, та так голосно, що той звук був такий самий дзвінкий, як і струмінь сечі, який лився на стіну.

Потім вони пішли до їдальні під назвою „Перемога”; їдальня та стояла біля кам'яного мосту; покрівля була трохи нижче за міст, на даху виросло чимало буряну і він стирчав унизу на карнизі, як брови на обличчі. Очевидно, у їдальні не було дверей, двері та вікно злились, лише посередині їх розділяло дві дошки; Сюй Саньгуань із компанією увійшов через боковий вхід, що, напевне, мав бути вікном; вони сіли біля вікна, а у вікні було видно річку, що протікала містами та селами; на поверхні плавало кілька листочків.

А Фан закричав офіціантові:

- Тарілку смаженої свинячої печінки та пару склянок вина, вино мені підігріти.

Гень Лун теж закричав:

- Тарілку смаженої свинячої печінки та пару склянок вина, вино мені теж підігріти.

Послухавши, як вони кричать, та подивившись, із яким важливим видом вони стукають по столу, Сюй Саньгуань прийняв такий самий вид і, вдаривши рукою по столу, і собі закричав:

- Тарілку смаженої свинячої печінки та пару склянок вина, вино... підігріти.

За якусь хвилю принесли три тарілки смаженої свинячої печінки та три склянки

вина, Сюй Саньгуань підняв палички і вже приготувався взятися за печінку, та помітив, що А Фан із Гень Луном спочатку потягнулись до вина, пригубили його, примруживши очі, а потім із їхніх ротів вирвалося шипіння, м'язи на обличчі розтягнулись, ніби від насолоди, та повністю розслабились.

- Оце вже добре, - спокійно сказав А Фан.

Сюй Саньгуань одразу поклав палички, та теж спочатку пригубив вино, воно полилося в горло та далі, поширюючи приємне тепло, його рот мимоволі видав шиплячий звук. Він побачив, що А Фан із Гень Луном почали реготати.

А Фан запитав:

- Ти відчув запаморочення, як здав кров?

- Голова-то не запаморочилася, а от знесиленим я себе відчув, руки й ноги ніби вата, та й хитає, як йду, - відповів Сюй Саньгуань.

- Ти силу свою продав – от і відчуваєш себе знесиленим. Ми ж силу продаємо, чи ти знаєш про це? Ви, городяни, називаєте це кров'ю, а ми, селяни, - силою. Є два види сили: одна йде від крові, друга – від м'язів. Ота сила, яку дає кров, дорожче коштує за силу від м'язів, - сказав А Фан.

- А що це за сила така – від крові та від м'язів? – спитав Сюй Саньгуань.

- Коли ти лягаєш спати, коли ти піднімаєш чашку з рисом, коли ти проходиш кілька десятків кроків від мого, А Фанова, дому до дому Гень Луна – ти не сильно напружуєшся, - ось це називається витратити силу м'язів. А от коли ти працюєш у полі, коли несеш у торбі близько ста десяти цзінів – ось тут ти напружуєшся з усіх сил і витрачаєш силу крові, - пояснив А Фан.

Сюй Саньгуань кивнув головою:

- Я зрозумів: це як гроші в кишені – спочатку витрачаєш, а потім заробляєш знову.

А Фан кивнув та звернувся до Гень Луна:

- А цей городянин досить кмітливий.

Сюй Саньгуань знову запитав:

- Ви щодня тяжко працюєте в полі, і ще й продаєте надлишок своєї крові лікарні. Ви набагато сильніші за мене.

- Та не можна сказати, що в нас більше сил, ніж у тебе, - сказав Гень Лун. – Ми, на відміну від вас, городян, не жаліємо витратити сили, ми одружуємось, будуємо будинки – і все це на гроші, отримані за кров, а того, що нам дає земля, вистачає лише щоб не померти з голоду.

- Гень Лун вірно каже; от я продав кров, бо хочу побудувати дім, ще два рази продам – і грошей вже буде достатньо. А Гень Лун продає кров, бо припала йому до ока Гуй Хуа – дівчина з нашого села; взагалі-то вона мала одружитись із іншим чоловіком, але заручини розірвали, і тепер Гень Лун поклав на неї око, - сказав А Фан.

- Бачив я ту Гуй Хуа, у неї такий величезна задниця! Гень Луне, тобі що – подобаються великі сідниці? – запитав Сюй Саньгуань.

Гень Лун зареготав, а А Фан мовив:

- Жінка з великим задом виглядає досить солідно, ляже на ліжко – ніби корабель – це так надійно.

Сюй Саньгуань теж почав сміятися, а А Фан спитав у нього:

- Сюй Саньгуаню, чи ти вже вирішив? На що витратиш гроші, отримані за кров?

- Я ще не знаю, як саме витратити ті гроші, - сказав Сюй Саньгуань. – Я сьогодні дізнався, що значить гроші, зароблені потом, та гроші, зароблені кров'ю; на фабриці я

заробляю потом, а сьогодні заробив кров'ю – не можу ж я ці кровні гроші витратити просто так, я маю пустити їх на якусь велику справу.

Тоді заговорив Гень Лун:

- А чи ви бачили, що в начальника Лі в матні виднілось щось строкате?

А Фан, почувши це, зареготав, а Гень Лун продовжував:

- А може, то білизна однієї з тих його жінок?

- Ти ще скажи, що після того, як вони переспали, вони переплутали одяг, - сказав А Фан.

- Дійсно кортить побачити, - веселився Гень Лун, - чи в тієї жіночки теж під одежею білизна начальника Лі.

З китайською переклала Труфанова Катерина

Перекладено за виданням: 余华。许三观卖血记。海出版公司。海口。2003。(Юй Хуа. Хроніки продавця крові. Видавництво “Наньхай”. Хайкоу. 2003 р.)